

מראי מקומות - פסחים

לד:

מעלת קדשים, הלא לדעת ריש לקיש הלא היסח הדעת פסול הגוף הוא מעיקר הדין. והוכיח שעתה חוזרת בה הגמרא ממה שאמרה לעיל שכיון שנטמא ממילא יש כאן היסח הדעת. וראה בהערות להגרי"ש, שהקשה גם כן על דרך זו, וראה במה שכתב לתרץ באריכות.

ו. אמר ליה אביי הקדישן בכלי קאמר אבל בפה לא עבוד רבנן מעלה או דלמא בפה נמי עבוד רבנן מעלה

כתב הפני יהושע, שלכאור' משמע מהסוגיא שספיקו של אביי היתה האם שייך שום מעלה דרבנן בקדושת פה או לא. אבל כתב שזה אינו, שהרי מצינו כמה חומרות שיש בקדושת פה, בין לענין טומאה וטהרה ובין לענין איסורין. ואם הנידון הוא רק לענין מעלה זו של השקה, מה הביא רב דימי שכיוצא בה שמעתי, מה ענין זה אצל זה.

וביאר שהספק הוא רק במקום שמדאורייתא מועילה השקה לטהר המים מטומאתן, ותקנו חכמים משום מעלה דקדשים שלא יועיל לטהרן מטומאתם הראשונה, וזה אולי חשיב כחוכא וטלולא, שהרי קודם ההשקה הם חולין גמורים, שההזמנה למי החג אינה אלא הזמנה, והטבילה המועילה לחצאין היא כחוכא, ועל זה הביאה הגמרא ראיות נוספות כעין זה, כגון ענבים שנטמאו, שאף שמפקד פקידי ומעיקר הדין הם טהורים, עשו חכמים מעלה בהקדש, ואפילו בקדושת פה בעלמא, שתהא להם טומאת עצמן.

ז. אף אנן נמי תנינא ונתן עליו וכו'

פירש רש"י, תנינא שעשו חכמים מעלה בקדשים, ואפילו בקדושת פה. והעיר המהרש"א, מנין לרש"י להביא ראיה משם שאפילו בקדושת פה עשו חכמים מעלה. ובפני יהושע פירש על פי דרכו בסוגיא, שאין שם קדושה גמורה, אלא כעין הזמנה בעלמא, ועשו חז"ל מעלה בקדשים, אף שאין עיקר מצותה כן, ע"ש ביאורו.

ח. והא מחוברין נינהו

פירש רש"י שצריך שתהא חיותן באותו כלי עצמו, כלומר, שלא ימלאם בכלי אחר ויערם לתוך זה, וכתוב 'ונתן' שמשמע תלושים, שמותר למלאתו בכלי אחר, אלא ודאי מעלה דרבנן היא, שצריך שתהא חיותן בכלי. והתוס' כתבו שפירוש רש"י דחוק, ולכך פירשו, שונתן משמע שהן תלושין לענין קבלת טומאה, אף שבאמת הן מחוברין מדין השקה, וזהו שהביאו ראיה דאין השקה מועילה מן התורה בקדשים, ורבנן עשו כן גם לענין תרומה. ובתוס' רבינו פרץ הקשה על פירוש רש"י, שהרי מבואר שאין איסור לערות מכלי לכלי, ולכן פירש כהתוס'.

א. משום דיתבי בארעא דחשוכא וכו'

בחזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין ד"ה בגמ' ל"ל) הוכיח שמה שאומרת הגמרא טעם שאין זריעה להקדש, אין זה רק הוספת טעם, אלא שחולקים על מה שאמרו לעיל, ולדעה זו אין היסח הדעת בזריעה. והוכיח כן מלשון הגמרא, שאם רק בא להוסיף טעם, מדוע אמר הלשון 'משום דיתבי בארעא דחשוכא', הלא טעמים אמת הוא, אלא ודאי חולק הוא על עיקר הטעם שלהם, וסובר שבאמת אין כאן היסח הדעת.

ב. מי החג שנטמאו

הקשה החזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין), כיצד נטמאו אותם המים, הלא קיימא לן משקין בי מטבחיא דכן, ואין לומר שנטמאו בחוץ ואחר כך נכנסו, שהרי הגמרא להלן מסתפקת אם הקדישן בכלי קאמר אבל וכו', ואין כלי שרת מקדש אלא בפנים, ומוכח שהיה זה בפנים. ותירץ שמי החג אינם משקה בי מטבחיא אלא משקה בי מדבחיא, ובזה כולם מודים שטומאת עצמם יש להם, רק שאין מטמאין אחרים.

ג. מי החג שנטמאו

העיר החזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין), הרי ניסוך המים קרבן ציבור הוא, ומה לי אם נטמאו המים אם טומאה הותרה ביבור. וכתב, שהגמרא כאן סוברת שטומאה דחוויה היא בצבור, ולכך כל שיכולים להביא אחרת מביאין.

ד. השיקן ואחר כך הקדישן טהורין

ומבואר בהמשך הסוגיא שהשקה מועילה מדין זריעה. והקשה בקובץ שעורים (אות קנ"ו), כיצד מועילה ההשקה לטהרם מדין זריעה, הרי זריעה אינה אלא לאחר השרשה, או על ידי שינוי מעשה, ובהשקה אין שייך השרשה ולא שינוי מעשה. ואין לומר שמועיל מפני שנעשה כחלק מהמקוה, שהרי עירוב מקואות אינו מועיל אלא בעירוב כשפופרת הנוד, ואילו בהשקה די בטופח על מנת להטפוח, והניח בקושיא.

ובקהלות יעקב (סי' ל אות ב) הוכיח, שמה שצריך השרשה בזריעה, זהו משום שקודם ההשרשה אינו חשוב כזרוע, אלא כמי שמונח בכד, ורק כשהושרש הוא כזרוע. ועל כן יש להבין, שבהשקה נחשב כזרוע אף בלא השרשה, ולכך יכול להיות טהור מדין זריעה, עיין שם.

ה. הקדישן ואחר כך השיקן טמאים

הקשה החזון איש (או"ח קכ"ד לסוגיין), שהלא בעל מימרא זו הוא ריש לקיש, והוא סובר שהיסח הדעת פסול הגוף הוא, ומדוע מבואר שמה שאמרו כאן 'טמאים' אין הכוונה טמאים ממש לטמא אחרים, אלא רק להיות טמאים לענין הקרבה משום